

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

89. An in dubio circa dispensationem matrimonij dispensatio censenda sit
valida, v.g. ut si causa tacita, vel falso inter alias veras expressa sit finalis,
vel tantum impulsiva? Idem est quando ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](#)

De Dispensationib. Res. LXXXVIII. &c. 231

qui in dubio, & quantum fieri potest, presumendum est. Nam presumptio faciens actum valere, reputatur aliquis fumior, & potentior, ut probat Menochius de presumpt. lib. 6. presumpt. 4.

5. Nota tamen quod post haec scripta, inueni doctum, & amicissimum P. Martinum Perez de marinam dis. 4.6. fol. 1. n.4. sententiam Sanchez docere, nempe, in dubio, an causa sit finalis, vel impulsua, dispensationem esse validam; & pro illa citare Hurtadum, & Coninck: unde ego hanc sententiam puto satis probabilem esse.

RESOL. LXXXVIII.

An quis dabitur, num dispensatio obtenta, sit validas, possit ea vix?

Et inveniatur, quando dabitur, an causa in dispensatione, vel gratia, aut privilegio, tacita, vel falso expressa si finalis, vel tantum impulsua, presumendum sit effe causam impulsuan, & non finalem. Ex p. 4. tr. 3. Ref. 45.

§. 1. R espondeo, quod in tali casu presumendum est dispensationem esse validam. Ita tenet Riminaldus lib. 3. cons. 275. num. 17. & lib. 5. cons. 561. num. 26. quem citat, & sequitur Sancta- tellus variar. refol. tom. 1. quest. 59. num. 1. Et ratio est, quia in re dubia iudicandum est in fauorem actus, ut felicit magis valeat, quam pereat ex cap. Abbat. de verb. significat. & ex l. quorū, ff. de rebus dub. Nec valer dicere, quod, v. g. constat esse impedimentum, & dispensatio est dubia. Ergo posse filio stat pro impedimento; & cum melius sit conditio possiden- di, dicendum est dispensationem non valere; nam teipso meliorem esse conditionem possiden- di, si illi aliquid aliud non praeualeat, ut praeualeat in casu nostro, nam in dubio presumendum est pro validitate actus.

2. Notandum est etiam hic obiter, quod quando dabitur, an causa in dispensatione, vel gratia, vel privilegio tacita, vel falso expressa sit finalis, ita vt sine illa non concederetur dispensatio, vel gratia; an vero sit tantum impulsua, ita vt etiam ex expressa Principis concederet dispensationem, vel gratiam, presumendum est cauam esse impulsuan, & non finalem; quia, vt dictum est, in dubio presumendum est in fauorem valoris actus ut valeat, & non pereat. Ita Sanctellus ubi supra n. 5. cum aliis penes ipsum, licet etiam probabilitate contrariam sententiam tenet Molina de iust. tom. 1. disp. 173. Baldus lib. 1. consil. 35. num. 2. Bartholomaeus Socinus lib. 2. consil. 273. assertentes in tali presumendum esse, quod sit causa finalis; sed nostra opinio est probabilis, & creditur sermo.

RESOL. LXXXIX.

An in dubio circa dispensationem matrimonij, dispensatio confenda sit valida, v. g. ut si causa tacita, vel falso inter alias, verae expressa sit finalis, vel tantum impulsua?

Idem est, quando dubium est, an satis probetur veritas narratur in supplicatione, &c. Ex part. 3. tr. 6. & Milic. Ref. 9.

Hic casus frequenter potest accidere, ut si causa tacita, vel falso inter alias ve-

ras expressa sit finalis, quæ vitiat dispensationem, vel tantum impulsua, quæ non vitiat, item quando dubium est, an satis probetur veritas narratur in supplicatione, &c. & negatiuam sententiam docet Cquinch de Sacram. dis. 33. dub. 6. num. 93. vide etiam Gutierrez lib. 3. præl. qq. quest. 7. num. 115. Menochium volum. 3. consil. 263. num. 57. Bartolomae par. 1. leg. 1. numer. 84. pro solut. marit. & alios penes ipsos. Haec opinio est probabili.

2. Sed non minus probabilem contrariam esse existimo, quam tuerit Salas de legibus, dis. 10. fol. 15. num. 22. Sanchez de matrim. lib. 9. dis. 21. num. 25. & alij quia in dubio semper presumuntur actus validus, cap. Abbat. de verb. significat. & con- sequenter dicendum est, quod posse filio sit pro va- lone actus, & in dubio causa presumuntur semper im- pulsua. Ceteras rationes videbis apud Sanchez; adi illum, & non pigebit. Vide etiam Riminaldum volum. 3. consil. 275. num. 17. & volum. 5. consil. 562. num. 26. & sequenti. & Bonacinam de legib. tom. 2. dis. 1. quest. 2. punct. 6. num. 4. hanc sententiam docentes.

3. Verum post haec scripta ingenii nouissimum Franciscum Metollam in suis dis. 3. cap. 3. dis. 3. coroll. 14. num. 178. negatiuam sententiam aduersus Sanchez docere; sed ego his non obstantibus, non discedo ab eius sententia affirmativa, quam præter citatos Doctores, etiam docet, & sustinet amicissimus Pater Sanctellus tom. 1. variar. refol. quest. 59. per totam. Dico igitur, quod quando dubitatur an dispensatio sit valida, an subrepititia, presumendum est, quod sit valida; nam in re dubia iudicandum est in fauorem actus. Ideo haec omnia Confessarij mente teneant, nam vi dixi, plures haec dubitatio in facti contingente potest accidere; & secundum hanc opinionem consilientes, seu penitentes à maliis la- boribus liberabuntur.

RESOL. XC.

An taciturnitas veri reddat subrepitiam dispensatio- nem, quando taceatur aliquid, quod secundum stylum Curiae est necessario declarandum? Ex p. 1. tr. 10. Refol. 42.

§. 1. Affirmatiu respondet Sanchez tom. 2. lib. 8. dis. 21. quest. 1. Layman. in Theolog. moral. lib. 1. tract. 4. cap. 22. numer. 18. Et ratio est: quia stylus Curiae facit ius, vt ex multis probat Bar- bosa in collect. tom. 1. lib. 1. titul. 2. cap. 11. numer. 3. Ergo, &c.

2. Sed Granado in part. 2. contr. 7. tral. 3. part. 2. dis. 17. fol. 6. num. 46. docet, tunc stylum Curiae facere ius, quando constat, cum esse talen, vt pen- dentis arbitrio inducar obligacionem eisam in foro conscientiae; quod non semper constat: imo Hen- riq. lib. 12. cap. 3. num. 7. afferit, taciturnitatem veri non vitiare dispensationem in foro conscientiae, sed solum in externo; licet stylus Curiae pereat vt non taceatur: & Cevallos in qq. præl. quest. 737. à num. 20. ait, eiusmodi stylum non obligare extra Curiam: quod idem sentiunt alij Doctores: & præ- terea stylum Curiae variari, variato Pontifice, & non obligare, nisi sit scriptus, & à Papa approbatus. Quod quidem deseruit, vt non reputetur subrepititia dispensatio, in qua taceatur verum contra stylum Curiae; nisi certè constituerit, talen esse stylum, vt in foro animæ obliget, & in eo loco

præterita, &
sive doctrina
huius textus
dege ibi Res.
cijus secunde
nor & infre
in Ref. 402.
s. vlt. ad me
diun.

FLANDE
Ommia
I. II. III. IV. V.
E III